

ընդունելի անօրէնութիւններ Վրայ, և Եղիայի, Եսայեայ, Երեմիայի հոգւով և զօրութեամբ մտորում էր ծառայել Եհովային. ինչ եղաւ այդ բոլորը Յիշողութեան մէջ կարգով անցնում են տարիները տարիների յետեից և որքան ժամանակը առաջ է գնում, այնքան մթնանում է նրա հոգին. Մոռացուած են և մօր խօսքերը և տաճարը և աղօթքը. մոռացուած են խիղճը և մանկական ցնորքները. Քամուց յափշտակուած տերեւների նման նրա յիշողութեան մէջ փայլում են տնցեալի պատկերները և իբրեւ ծոհոր քար ճնշում նրան. գլուխը խոնարհեցնում է կրճքին. Շարժուեց քարայած սիրտը, յիշեց ամօթահարութեամբ ի կորուստ մատնուած ոյժերը, ափսոսաց անցած և դնացած պատանեկութիւնը, աչքերի վրայ երևացին ջերմ արտասուքներ և վտակի նման հոսելով՝ զովացրին մաքսաւորի թալկացած հոգին. Հալեցաւ նրա մէջ չարութիւնն ու ատելութիւնը գէպի մարդիկ. հոգեւոր կեղտը լուացուեցաւ. արտասուքով. Մաքսաւորը տաճար եկաւ իբրեւ ծոհոր մեղաւոր և դուրս եկաւ իբրեւ Աստուծոյ արքայութեան որդի. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, սովորեցնում է Աւետարանը, եթէ չբառնաք և չզղջաք ինչպէս մաքսաւորը, չէք կարող մտնել երկնքի արքայութիւնը»:

Պետավից բարգմ. Գրիգոր Բեկյ. Նոր-Արեւեսանց.

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ

Եւ թեմեր

Նորին Սրբութիւն Ազգիս ծերունազարդ Հայրապետը օրհնում և շնորհակալութիւն է յայտնում այն բոլոր անձանց և հիմնարկութիւններին, որոնք նոր տարուայ, Քրիստոսի ու ծննդեան և յայտնութեան և Նորին Սրբութեան անուանակոչութեան տօներին շտապել էին կատարել իրենց որդիական պարտքը հեռագրական բարեմաղթութիւններով կամ անձամբ՝ այս վշտի ծով ժամանակում:

Օրէնրուրդից Մայր Աթոռ վերադարձաւ 1903 թուին Գալիցիինի հայրենասիրական քաջագործութեանց ժամանակ Կովկասի սահմաններից հեռացրած Տ. Սուքիաս արքեպիսկոպոս Պարզեանը:

Նոր տարուայ առթիւ Թիֆլիզում Նորին Սրբութեան այցելեցին Կոմսուհի Վարանցով-Դաշկովան իւր որդու հետ, Փոխարքայի օգնականներ՝ Մալաման, Սուլթան կրիմ Գիրէյ, շտաբի կառավարիչ գեներալ Գրեազնովը և այլ պաշտօնական բարձրաստիճան անձինք: Նորին Սրբութիւնը փախայցելութեան դնաց Փոխարքայի մօտ ծննդեան տօներին: Յունվարի 1-ին Մայր Տաճարում կատարուեց Հայրապետական մաղթանք և շնորհաւորական հեռագիր ուղարկուեց Թիֆլիզ Նորին Սրբութեան:

Յունվարի 14-ին, Վեհափառ կաթողիկոսի անուանակոչութեան օրը տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր պատարագ և մաղթանք Մայր Աթոռի ամբողջ միաբանութեան ներկայութեամբ, որոնց ղեացմունքների թարգման հանդիսանալով տեղապահ Գեր. Տ. Արիստակէս արքեպիսկոպոս Դաւթեանը, շնորհաւորական հեռագիր ուղարկեց Նորին Վեհափառութեան, մաղթելով նրան երկար կեանք ի մխիթարութիւն իւր բազմաշարչար հօտի:

Սինօդի գանձապահ նշանակուեց տ. Համաղասպ վարդապետ Համաղասպեանը:

Աղէքսանդրապոլի յաջորդ նշանակուեց տ. Արսէն վարդապետ Ալտճեանը, իսկ տ. Կիւրեղ վարդապետը հիւանդութեան պատճառով ազատ համարուեց յաջորդական պաշտօնից:

Թաւրիզից Մայր Աթոռ վերադարձաւ Առաջնորդական փոխանորդ տ. Մեսրոպ վարդապետ Մագսուտեանը, որը վերջնականապէս թողել է փոխանորդութեան պաշտօնը։ Այսպիսով Ատրպատականի թեմը մնաց ոչ միայն առանց առաջնորդի, այլ և առանց փոխանորդի։

Դեկտեմբերի 29-ին Կարսում տեղի ունեցաւ տեղական հայոց դպրոցների բացման հանդէսը խօսւն բազմութեան ներկայութեամբ։ Հանդիսի ժամանակ խօսեց տեղական Փոխանորդ տ. Մամբէ վարդապետը դպրոցի նշանակութեան մասին, օրիորդ Մելիք Յովսէփեանը՝ կնոջ դերը հասարակական զարգացման գործում, ապա կարդացին ոտանաւորներ, երգուեցին խմբական քառաձայն երգեր, որից յետոյ խօսեց Նդիշէ վարդապետը և նկարագրեց այն դժուարութիւնները, որոնք յարուցուեցին այդ հիմնարկութեան կառուցման նախ ժողովրդից մի քանի անհատների և ապա բիւրօկրատիական կառավարութեան ներկայացուցիչների կողմից, բայց որոնք ջախջախուեցին խոր հաւատոյ և արդարութեան առաջ։ Այժմ Կարսի դպրոցը միակն է Կովկասի հայոց եկեղեցական-ծխական դպրոցների շարքում թէ աշակերտների քանակութեամբ, որոնց թիւը հասնում է 836-ի և թէ բիւդժէյով՝ 17,000 ռուբլի, ընդունելով, որ պետական հինգ դպրոցների և հայ կաթողիկոս եկեղ. ծխական դպրոցումն էլ կլինի մօտ 900 աշակերտ-աշակերտուհի, կըստանանք 1736 հոգի, որ մի պատկառելի թիւ է Կարսի պէս քաղաքի համար և առանց գանձարանի վրայ ծանրանալու, համարեա իրականացնում է պարտադիր ուսման գաղափարը։ Կարսի երեխաներից հազիւ դուրսը մնացած լինեն երկու հարիւր հոգի, որոնց կրթութեան գործը լաւ կլինի, որ քաղաքն առնի իւր վրայ։ Հանդիսի վերջում խօսեց դպրոցի տեսուչ պ. Ստեփանեանը, որը համառօտ հաշիւ տուաւ ուսուցչական խմբի և նրա գործունէութեան մասին։ Հանդէսը փակուեց

պահպանիչով, իսկ երեկոյեան ի պատիւ դպրոցի և կըրպակներէ կառուցման նախաձեռնող և մեծ նեղութիւններով գլուխ հանող Եղիշէ վարդապետի տեղի ունեցաւ ընթրիք, որին ներկայ էր քաղաքի երիտասարդութիւնը, իսկ յունվարի 8-ին քաղաքացիք կրկին ճաշ^Բ տուին տեղական կլուբի դահլիճում, որտեղ ի միջի այլոց հաւաքուեց վաթսուն և ութ ուրբի յօգուտ թուրք հայկական կոտորածներէ արկածեալներէ։ Պէտք է նկատել, որ ժողովուրդը սերտ կպած է իւր դպրոցին և յոյս ունի վերածելու այն չորս դասարանեան գիւղատնտեսական տնայնագործական դպրոցի։

Ուսուցիչ.

ԱՅՈՒՆԵՆԴԱՆԵՐԻ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

Պրաւօսլաւ եկեղեցի ռուսաց

Церк. Вѣстникъ-ի № 45-ում տպուած է մի յօդուած «Աստուածապաշտական լեզու» վերնագրով, որի մէջ ի մէջի այլոց յօդուածագիրն ասում է հետեւեալը.—

Ծանր դրութեան մէջն է պրաւօսլաւ քահանան ժամաստցութեան միջոցին։ Նա համազուած է, որ որչափ էլ աշխատի, չի կարող ոգևորել աղօթողներին այն վսեմ մտքերով, որոնք կազմում են եկեղեցական աղօթքների և երգերի բովանդակութիւնը, բայց հնարաւորութիւն չունի իւր դարդին դարման գտնելու։ Մեր աղօթքներն ու եկեղեցական երգերն այնպէս են կազմուած, որ մի միայն խնամքով մեկնաբանելուց յետոյ կարող են հասնանալի դառնալ։ Ճիշտ է, քահանան կարող էր բացատրել անհասկանալի բառերն ու արտայայտութիւնները, բայց նա այդպիսով ասիպուած կլինէր ժամերգութիւն կատարել երկու լեզուով։ Աւելի բարւոք է հետզհետէ պարզ ձև տալ ժամակարգութեանը, քան բարդել այն մեկնաբանութիւններ աւելացնելով։ Մեր ժամերգութեանց ժամանակ կարգապահու-